

1. ความเป็นมาของเรื่อง

แต่เดิมนั้น ประเทศไทยมีกฎหมายเกี่ยวกับแรงงานเพียงฉบับเดียว คือ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 3 ลักษณะ "จ้างแรงงาน" ซึ่งตามกฎหมายดังกล่าว ถ้าสัญญาจ้างงานมิได้กำหนดระยะเวลาการจ้างไว้แน่นอน นายจ้างมีสิทธิเลิกจ้างลูกจ้างได้ทุกเมื่อ แมว่าลูกจ้างจะไม่มีความคิดเห็นเพียงแต่ต้องบอกกล่าวให้ลูกจ้างรู้ตัวล่วงหน้าตามระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดไว้ หรือจ่ายสินจ้างในช่วงเวลานั้นให้แทนการบอกกล่าวล่วงหน้าก็ได้ ต่อมารัฐบาลเห็นว่าการที่กฎหมายยอมให้นายจ้างเลิกจ้างลูกจ้างได้โดยเพียงแค่ออกกล่าวล่วงหน้า เพียงชั่วระยะเวลาการจ่ายสินจ้างงวดหนึ่งนั้นยังไม่เพียงพอ เพราะในช่วงเวลาสั้น ๆ นั้น ลูกจ้างอาจจะยังไม่สามารถหางานใหม่ได้ ลูกจ้างและครอบครัว จะต้องประสบความเดือนร้อนในการดำรงชีพจึงได้มีการตรากฎหมายให้นายจ้างจ่าย "ค่าชดเชย" ให้แก่ลูกจ้างในกรณีที่มี "การเลิกจ้าง" เพื่อเป็นการช่วยเหลือลูกจ้างในระหว่างตกงานนั้น โดยบัญญัติไว้ในกฎหมายคุ้มครองแรงงาน ซึ่งฉบับในปัจจุบันคือ ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การคุ้มครองแรงงาน ลงวันที่ 16 เมษายน 2515 หมวด 5 "ค่าชดเชย" ซึ่งกระทรวงมหาดไทยกำหนดขึ้นโดยอาศัยอำนาจตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 103 ลงวันที่ 16 มีนาคม 2515 ข้อ 2 และข้อ 14

2. ความสำคัญของเรื่อง

โดยปกติลูกจ้างในสถานประกอบการที่ดีและได้รับค่าจ้างตอบแทนการทำงานอย่างเป็นธรรม ย่อมประสงค์ที่จะได้ทำงานให้แก่นายจ้างในสถานประกอบการดังกล่าวให้นานที่สุด เพราะความมั่นคงในการทำงาน (Job Security) มีผลต่อรายได้ประจำ และชีวิตที่ดีของลูกจ้างและครอบครัว การเลิกจ้างไม่ว่าด้วยกรณีใด ๆ ย่อมก่อให้เกิดความเสียหายแก่ลูกจ้าง เพราะทำให้ลูกจ้างขาดรายได้ที่เคยได้รับประจำ ครอบครัวและผู้อยู่ใน

อุปการะต้องเคียดกรอน และมีปัญหาต่อเนื่องตามมาหลายประการ ดังนั้นในที่สุดก็ยังมีกฎหมายประกันสังคมไม่สมบูรณ์อย่างเช่น ในประเทศไทยจึงต้องหามาตรการช่วยเหลือลูกจ้าง ซึ่งอาจจะกระทำโดยการกำหนดให้เป็นภาระหน้าที่ของนายจ้างที่จะต้องจ่ายเงินจำนวนหนึ่งตามอัตราที่กฎหมายกำหนดไว้ ซึ่งเรียกว่า "คาสชช" ให้แก่ลูกจ้างเมื่อนายจ้างได้เลิกจ้างโดยลูกจ้างไม่มีความผิด นอกจากหน้าที่ในการจ่ายคาสชชให้แก่ลูกจ้างแล้ว การเลิกจ้างลูกจ้าง ยังก่อให้เกิดสิทธิหลายประการแก่ลูกจ้างอีกด้วย เช่น คาสชชสำหรับวันหยุดพักผ่อนประจำปีตามส่วนที่ลูกจ้างยังไม่ได้ใช้สิทธิหยุดพักผ่อนประจำปี สิทธิจ้างแทนการที่ไม่ได้บอกกล่าวล่วงหน้าและในกรณีที่นายจ้างเลิกจ้างโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ลูกจ้างอาจขอให้ศาลแรงงานสั่งให้นายจ้างรับลูกจ้างกลับเข้าทำงานหรือชดเชยค่าเสียหายแทนการรับกลับเข้าทำงาน เป็นต้น

เนื่องจาก "การเลิกจ้าง" ก่อให้เกิดสิทธิและหน้าที่ระหว่างนายจ้างและลูกจ้างหลายประการ ดังนั้น นายจ้างบางคนจึงได้พยายามหาวิธีการต่าง ๆ เพื่อหลีกเลี่ยงกฎหมายคุ้มครองแรงงานเรื่องคาสชช กฎหมายจึงต้องมีบัญญัติเป็นพันธนิยามความหมาย "การเลิกจ้าง" ขึ้นให้สามารถครอบคลุมการกระทำต่าง ๆ ของนายจ้างทุกกรณีที่นายจ้างมีเจตนาให้ลูกจ้างออกจากงาน แต่อย่างไรก็ดีกฎหมายคุ้มครองแรงงานฉบับปัจจุบันก็ยังให้ความคุ้มครองลูกจ้างไม่เพียงพอ ดังนั้นศาลยุติธรรมจึงจำเป็นต้องบิสดของว่างของกฎหมายนั้นโดยการตีความ ความหมาย "การเลิกจ้าง" ให้กว้างออกไปอีก โดยอาศัยปรับบทจากหลักกฎหมายแพ่งและพาณิชย์เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่ลูกจ้างเพิ่มขึ้น

3. ความมุ่งหมายในการศึกษา

ศึกษาขอบพร้อมของกฎหมายเพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงกฎหมายในการคุ้มครองและช่วยเหลือลูกจ้างที่ถูกเลิกจ้างให้ได้รับความเป็นธรรมและมีประสิทธิภาพมากขึ้น และในขณะเดียวกัน ก็รักษาความเป็นธรรมแก่นายจ้างควบตามสมควร

ศึกษาถึงปัญหาในการตีความและในทางปฏิบัติตามกฎหมาย เพื่อผู้เกี่ยวข้องจะ
 ใ้สามารถปฏิบัติตามกฎหมายได้สะดวกและถูกต้อง

เมื่อได้ศึกษาถึงข้อบกพร่องและปัญหาค้างกล่าวข้างต้นแล้ว และได้ทราบว่า
 อะไรคือข้อบกพร่อง และปัญหาต่าง ๆ ที่จะต้องปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้การปฏิบัติตาม
 กฎหมายคุ้มครองแรงงาน เรื่องค่าชดเชย มีประสิทธิภาพและได้ผลตามเจตนารมณ์
 ของกฎหมายมากขึ้นแล้วจะได้เสนอต่อรัฐบาลหรือผู้เกี่ยวข้องดำเนินการต่อไป

4. วิธีการศึกษาและวิจัย

วิธีการศึกษาและวิจัย ใช้วิธีแบบวิจัยเอกสาร ได้แก่ตัวบทกฎหมาย ระเบียบ
 เกี่ยวกับการคุ้มครองแรงงานในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ "การเลิกจ้าง" ของกฎหมายไทย
 และกฎหมายต่างประเทศ อนุสัญญา และข้อเสนอขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ
 รวมทั้งศึกษาจากแนวบรรทัดฐานของศาลฎีกาของไทยด้วย

เอกสารที่จะนำมาศึกษานั้น นอกจากตัวบทกฎหมายต่าง ๆ แนวคำพิพากษา
 ฎีกาแล้ว ยังใช้หลักฐานเอกสาร ผลการศึกษาต่าง ๆ ของทางราชการ ตลอดจนตำรา
 และบทความต่าง ๆ ซึ่งมีผู้รู้อย่างแน่นอนได้เขียนไว้

5. การเสนอเรื่อง

ในการศึกษาค้นคว้าและเรียบเรียงวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้เขียนได้จัดเรื่องต่าง ๆ
 ไว้เป็นบท รวม 5 บทดังนี้

บทที่ 1 บทนำ

บทที่ 2 กล่าวถึงหลักทั่วไปของสัญญาจ้างแรงงานโดยเริ่มตั้งแต่สาระสำคัญของ
 ของสัญญาจ้างแรงงานลัทธิและหน้าที่ของนายจ้างและลูกจ้าง และการสิ้นสุดของสัญญาจ้าง
 แรงงาน

บทที่ 3 กล่าวถึง ความหมายของ "การเลิกจ้าง" ตามกฎหมายคุ้มครองแรงงานว่าหมายถึงกรณีใดบ้าง ซึ่งมีด้วยกัน 2 กรณี คือ กรณีการเลิกจ้างโดยตรงและกรณีที่กฎหมายให้ถือว่าเป็นการเลิกจ้าง นอกจากนี้ จะได้กล่าวถึงแนวการวินิจฉัยของศาลเกี่ยวกับการตีความกรณีต่าง ๆ ว่าเป็นการเลิกจ้างหรือไม่ และกล่าวถึงความหมายของการเลิกจ้างตามกฎหมายของต่างประเทศ ได้แก่ ญี่ปุ่น สิงคโปร์และฟิลิปปินส์

บทที่ 4 กล่าวถึง การคุ้มครองการเลิกจ้างตามข้อเสนอขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ การคุ้มครองการเลิกจ้างตามกฎหมายคุ้มครองแรงงานของไทย ซึ่งแบ่งเป็นภาคชดเชย และค่าจ้างสำหรับวันหยุดพักผ่อนประจำปีตามส่วนที่ลูกจ้างยังไม่ได้ใช้สิทธิวันหยุดพักผ่อนประจำปี ซึ่งกล่าวถึงหลักเกณฑ์และข้อยกเว้นในการจ่ายเงินจำนวนดังกล่าว และจะได้กล่าวถึงการคุ้มครองการเลิกจ้างตามกฎหมายของต่างประเทศ ได้แก่ ญี่ปุ่น สิงคโปร์ และฟิลิปปินส์

บทที่ 5 บทสรุปและเสนอแนะ

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ประโยชน์ที่ผู้เขียนมุ่งหวังในการศึกษาครั้งนี้คือ วิทยานิพนธ์จะเป็นแนวทางที่รัฐบาลจะได้เห็นข้อบกพร่องต่าง ๆ ของบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ที่สมควรจะได้รับการแก้ไขปรับปรุงให้ทวีความเป็นธรรมขั้นแก่สังคม ทั้งแก่ลูกจ้าง และนายจ้างตามสมควรและเพื่อรัฐบาลจะได้หามาตรการที่ดีในการสร้างความมั่นคงในการทำงานแก่ลูกจ้าง และช่วยเหลือลูกจ้างที่ตกตกรางและจำกัดความรับผิดชอบของนายจ้างในส่วนที่เกินสมควรลงบ้าง เพื่อห้ลูกจ้างและนายจ้างจะได้มีกำลังใจที่จะทำงานร่วมกัน อันเป็นผลดีต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศด้วย